

وضع انکشاف در ولسوالی های حوزه پامیر و برخی چالشهای آن

نوشته: عبدالکریم نوجو

۲ ثور ۱۳۹۰

طی ده سال اخیر با استقرار دولت مرکزی و آغاز برنامه های باز سازی و نوسازی در سطح ملی با وجود کاستی های معین ولسوالیهای سرحدی بدخشان ازین روند بی بهره نمانده، صدها پروژه عام المنفعه هم درچوکات برنامه همبستگی ملی (NSP) وهم توسط برنامه های اضطراری و انکشافی شبکه انکشافی آغاخان (AKDN) درین محلات به منصفه اجرا گذاشته شد که در نتیجه زنده گی معیشتی مردم به نحو چشم گیر ارتقاء یافته، سطح دسترسی اهالی به خدمات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بیش از پیش بلند رفته است. راه های مواصلاتی میان ولسوالیها و مرکز احداث و جریان داد و گرفت در وجود مراکز ولسوالیها و قراء و قصبات با ظهور بازارچه ها فراهم گردید، احداث پلها فی مابین دو بدخشان زمینه گسترش اقتصادی، فرهنگی و خدمات مدنی را به طور موثر به نفع هر دو خلق مهیا ساخته و پیدوار خود را مبادله مینمایند. کلینیک های انسانی درین ولسوالیها با عرضه خدمات صحی و بهداشتی حوادث مرگ و میربه ویژه مادران و اطفال را کاهش داده و تسهیلات لازم را در امر مراقبت از وضع بهداشتی مردم به وجود آورده است. عرضه خدمات صحی برای حیوانات منطقه نیز تاثیرشگرفی را بر ازدیاد محصولات حیوانی و اقتصاد مردم داشته است.

خدمات تعلیمی و تربیتی با معرفی سیستم های نوین و آموزشهای ستاندرد از طرف متخصصین داخلی و خارجی وضع معارف را درین منطقه از لحاظ کیفی بهبود بخشیده، مهارت و سوبیه مسلکی آموزگاران را خصوصاً درواخان که قبلاً معارف ضعیف داشتند، ارتقاء داده است.

با اعمار ده ها مکتب عصری درین ولسوالی ها نه تنها شرایط خوب تعلیمی را فراهم کرده بلکه به زیبایی مدنی منطقه افزوده است. علاوه در جریان اعمار این پروژه هاصدها افراد تربیت شده و مهارتهای ساختمانی را به شکل حرفه آموخته اند.

خدمات برق رسانی در سه قریه مرکزی شغنان از آن طرف دریا تامین گردیده و آب آشامیدنی در برخی از قراء منطقه به بهره برداری سپرده شده است. نهضت برقی ساختن دهات و قصبات با نصب دستگاه های کوچک از امکانات مالی شخصی به رشد معنوی و فکری مردم کمک نموده امکانات استفاده از وسایل برقی خصوصاً تلویزیون را گسترش داده است.

به ارتباط رشد و توسعه زراعت گامهای استوار برداشته شده و در جریان سالهای 2000-2010 هزارهاتن تخم های اصلاح شده یکجا با کودهای کیمیایی، به دهاقین شریف این ساحات توزیع شده که منتج به ایجاد بانک های گندم قسماً تخمی و بعداً خزینه پولی گردید که متأسفانه در بعضی شوراها قریه جات به علت پایین بودن ظرفیت آنها از یک طرف و دست برد عده از مسولین شوراها از جانب دیگر این خزینه ها به ناکامی مواجه گردیدند. قابل یادآوری است که در شغنان تنها شورای **ویر و در واخان** اکثریت شوراها خزینه خود را حفظ و استفاده معقول مینمایند. همچنان هزارها اصله نهالهای اصلاح شده مثمر از انواع میوه ها جهت ایجاد باغات نمونوی و تجارتي و تولید میوه برای مارکیت داخلی و انواع سبزیجات غرض استفاده خانواده ها به منظور رفع سوء تغذی و تامین تنوع غذایی برای خانواده های منطقه توزیع گردید.

انکشاف صنایع دستی سنتی، ترویج و آموزش حرفه های عاید زا، فراگیری مهارتهای تخنیکی و فنی یکی دیگر از فعالیتهای انکشافی است که در جنب سایر پروژه ها از طرف دفتر بنیادآغاخان در ساحات مورد نظر ادامه دارد.

با در نظر داشت فعالیتهای و دست آوردهای یاد شده نمیتوان از چالشها، پرابلمها و موانعی که در فراراه این انکشافات وجود دارد یاد نکرد:

- ظرفیت پایین شوراها و ارگانهای دولتی در درک ماهیت برنامه های انکشافی.
- توقع بلند مردم از ادارات و سهم گیری ضعیف در کارهای اجتماعی بدون مزد.
- تعیین افراد معتاد در ترکیب یا رهبری شوراها.
- توقع کارکردن در ادارات از طرف بسیاری از افراد و نارضایتی در برابر کارمندان بر حال.
- مشکلات لسانی خصوصاً نزد جوانان شغنان حین برآمدها و تقدیم مطالب به غیر شغنی و مقامات ذیربط.
- کمیت بلند مکاتب با کیفیت پایین به شمول دارالمعلمین (باوجود تحت پوشش بودن آنها از طرف موسسه).
- عدم جذب بسیاری فارغ تحصیلان لیسه ها در موسسات تعلیمی عالی و مسلکی و پیوستن آنها به لشکر بیکاران و کاریابی برای فارغان موسسات عالی.
- رو آوردن بعضی جوانان به مواد مخدر و الکل و تشدید بحران اخلاقی و توسل به خشونت (باآنکه کارمندان جماعت خانه ها تبلیغ موثر را علیه انحرافات انجام میدهند).
- تلاش سیاسی ساختن معارف و تشنج ناشی از آن (در شغنان).
- کاریابی فارغ تحصیلان مجرد جنس اناث در منطقه و تراکم ذکور در یک محل.

- بی بضاعتی خانواده ها برای پرداخت فیس اولاد شان در تعلیمات خصوصی و حتی دولتی در سایر ولایات و مرکز.
- عدم قدرت خرید مواد درسی محصلین در دانشگاهها و عدم دسترسی به اینترنت و غیره تسهیلات.
- عدم دسترسی جوانان صنوف دوازدهم به کورسهای آماده گی باکیفیت.
- اختلافات محلی میان برخی قریه ها بر منابع طبیعی و اجازه ندادن کارپروژه به نفع یکی آنها. چنانچه قرار بود کارپروژه آب آشامیدنی ده مرغان به ارزش 80 هزار دالر امریکایی از چشمه ناحیه اندیزویازگام در سال 2011 شروع شود اما از طرف قریه مربوطه ممانعت گردید و تاحال حل نگردیده و احتمال برگشت بودجه آن موجود است.

در ولسوالیهای زیباک و اشکاشم نیز چنین مثالها موجود بود.

- اجرای تبعیض و حقیر شمردن کادرهای ولسوالیهای سرحدی (غیر از درواز) در تعیینات اداری و مدیریتی ولایت بدخشان و حتی کابل.
- اختلافات گروهی ناشی از حوادث تاریخی در روند تحولات و جنگهای تحمیلی.
- فقر فرهنگی اکثریت جوانان در فعالیتهای اجتماعی-سیاسی (خشونت را بر منطق علمی ترجیح میدهند).
- هجرت و فرار کادرهای علمی، تخریکی و مسلکی به کشورهای غربی.
- عدم تشکل جوانان تحصیل کرده در یک نهاد اجتماعی بر مبنای منافع صنفی.

چگونه بر مشکلات و دشواریها فایق آمد و یا دست کم کاهش داد؟

همه میدانیم که بسیاری از پرابلمها و چالشهای یاد شده مولود اجتناب ناپذیر شرایط تاریخی و میراث نظامهای غیر دموکراتیک، نفوذ صریح محافل و باندهای مافیایی بر برخی افراد سود جو و فرصت طلب، تعقیب سیاست های تعصب آمیز سران برخی تنظیم های منطقه میباشد.

تجارب بیانگر این واقعیت است که تنها با شعارهای انتزاعی، و عطف های عاطفی و اخلاقی و نشر مقالات طویل و زیبا در اینترنت یا مجلات داخلی و خارجی که دسترسی خواندن آنها حتی برای تحصیل کرده ها نهایت محدود است، نمیتوان بر انبوه مشکلات و معضلات فایق آمد و به آسانی

خود را تسلی داد. غلبه بر دشواریها در مسیر رشد و انکشاف جامعه مستلزم اقدامات عملی و تدابیر کاملاً سنجش شده مبتنی بر منافع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در کوتاه مدت و دراز مدت میباشد که از راه تامین مشارکت معنوی و مادی همه گانی میسر میشود.

بنده زمانیکه طرح ایجاد انجمن تحصیل کرده ها را ارائه نمود درست همین هدف مطمح نظر بود و میتواند نیروهای تحصیل کرده و جوان را در امر تامین منافع صنفی و رفع بحران اعتماد میان باشنده گان این محلات بسیج و تنظیم نمود. بعد از نشر طرح انجمن فقط دوجوان از کانادا (نیرو و وحسینی) واکنش مثبت را نشان دادند و دیگران تا حال خاموشی اختیار کرده اند.

و یا میتوان نظر محترم قوت نیرو را مبنی بر ایجاد یک صندوق وجهی که جوابگوی نیاز مندیهای مبرم جوانان در مواقع معین باشد، مورد غور قرار داد و مبادرت نمود. چنین اقدامات را باید گامهای عملی به حساب آورد. مکانیزم ایجاد چنین نهادها به مشارکت و پیشنهادات مشخص شما جوانان آگاه میتواند تکمیل و در منصفه اجراء قرار گیرد.

موثریت نشرات سایت سیمای شغنان و دیگر سایت های مشابه را درین راستا باید با اهمیت تلقی کرد.

کامگار باشید.